

Rav Yehiel Michel Tikochinsky – Introduction To Gesher HaChayim (published 1947)

And fate has decided that this work should be completed and printed *b'ezrat Hashem* specifically at a time of a most terrible war, the like of which has never been seen before. A war that broke the definition of what war is, and has become a global catastrophe, where nations and peoples are at war not only through their armies, but one involving entire countries and their residents, killing, murdering, exploding, destroying and wiping out all existence. A world where man controls man, destroying man - this is his work.

A war such as this is the direct result of the loss of faith in life and its purposes. The faith in the greatness and destiny of man has been destroyed – for what and for who then is man? If man has no purpose in life, and there is no value to life – then what value is his life? And it must come as no surprise if he will agree to give up his life and the lives of others, and for it to be no great matter in his eyes to be killed and to kill...

And how painful and vile is this fact: that all of the wisdom of mankind (the first and wisest of all creatures on the earth) now serves only to increase destruction and devastation, using all of his knowledge to invent all sorts of ways to speedily wipe out the masses of mankind!

For a long time now, wisdom and knowledge have ceased to serve life itself. For the spirit of man has been almost entirely dedicated to improving the means and conditions of existence. All of his skills and ingenuity dedicated only to finding ways to make his life easier and more pleasant. All of his learning and knowledge serve only his wealth and ease (whether or not he has achieved this desire through all of his inventiveness – is a question in and of itself) and he has totally neglected the study of life itself and its meaning. And now wisdom is wreaking its revenge on man, a tragic revenge... his inventions that made his life easier now make easier his death.

And at a time such as this, when life has become so cheap, and the end of life has become so commonplace and insignificant – is there a place for a '*sefer*' dedicated precisely to the value of exactly this moment and the many issues surrounding it?! The answer is clear: precisely at a period such as this when the majority of men do not know the value of life, of death, of nothingness, neither in death nor in life – do we need works such as this one which direct the heart to the wisdom of Torah and of our sages and teachers (who all their days dealt with the meaning of life and its purpose), who exemplify the great affirmation (*hayeshv bagadol*) of life, and in the journey onwards from life, and of the life that exists in death.

At a moment like this, where the atmosphere is so full of murderous war, and is so soaked with the blood of man, are we most in need of turning our attention to the Torah of life which so venerates the life of man on this earth, and which understands the end of man, 'the day of death' to in fact not be an end at all but rather a continuation and consequence of his original life.

[Take note: the chapter concerning the 'eglah arufa' (Devarim 21:1-10), which describes the complex protocol that the local officials are obligated to perform when a murder victim is found without any indication of who the murderer is, our holy Torah placed these laws specifically in the middle of the laws of warfare (between the passage of 'when you go out to war against your enemies' at the end of Parshat Shoftim, and the passage of 'when you go out to war' at the beginning of Ki Tetze), to show us that even, and especially, and a time when you are obligated to protect yourself, and to kill and to spill the blood of enemies, do not let the value of life, even then, be a minor thing in your eyes].

And the whole Torah of Israel in its entirety comes to teach us the great value of life and its purposes. And all of its commandments and teachings, demonstrate how to make the most of life and through them to fulfill the command of 'and you shall choose life' (Devarim 30:19).

The difficulties of life in general, and of the wars of life in particular, cause man to forget not only his value, but also his essence and (the reason for) his existence. Not only does he not ask himself why and for what does he live and exert himself, he does not even realise that he is alive. Remembering the day of death, even if only in a superficial manner, reminds man that he is alive, and this memory has the power to open his eyes to the immense goodness and light which is hidden in life.

And when a person recognizes the value of life, he will recoil from all that leads to murder and from all of the acts that lessen the image and dignity of man

וְהָיָה | בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים הָהֵיאָה הָרַב־בֵּית־ה' נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשָּׂא הוּא מִגְּבְעוֹת וְנִהְרָו עָלָיו עַמִּים: וְהִלְכוּ גוֹיִם רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ | וְנַעֲלָה אֶל־הַר־יְהוָה וְאֶל־בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִזְרְנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכָה בְּאַרְחֻתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלַם: וְשֹׁפֵט בֵּין עַמִּים רַבִּים וְהוֹכִיחַ לְגוֹיִם עֲצָמִים עַד־רָחוֹק וְכַתְּבוּ חֲרַבְתֵּיהֶם לְאֵתִים וְחִנִּיתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא־יִשְׂאוּ גּוֹי אֶל־גּוֹי חֶרֶב וְלֹא־יִלְמְדוּן עוֹד מִלְחָמָה:

In the days to come, The Mount of the Lord's House shall stand Firm above the mountains; And it shall tower above the hills. The peoples shall gaze on it with joy, And the many nations shall go and shall say: "Come, Let us go up to the Mount of the LORD, To the House of the God of Jacob; That He may instruct us in His ways, And that we may walk in His paths." For instruction shall come forth from Zion, The word of the LORD from Jerusalem. Thus He will judge among the many peoples, And arbitrate for the multitude of nations, However distant; And they shall beat their swords into plowshares And their spears into pruning hooks. Nation shall not take up Sword against nation; They shall never again know war (Michah 4:1-3)

וקראתי לספר זה „גשר החיים“ עפ"י המדובר בהשקפה על המעבר, בחלק השלישי.

ה. זמן גרמא.

וע"ה הגורל על ספר זה שיגמר ויודפס בעז"ה דוקא בעת מלחמה מבוהלה ומבולקת שלא היתה כמוה. מלחמה שיצאה מגדר מלחמה ותהי לאנדרלמוסיא עולמית, כשעמים ולאומים נלחמים לא רק צבא בצבא אלא גם מתנפלים על ארצות ויושביהן, להרוג ולרצוח לפוצץ ולהחריב ולהשמיד את היקום. כשהאדם שולט באדם לכלות אותו ואת עמלו הוא.

מלחמה שכזו אינה אלא תוצאה ישירה מאכזר האמונה בחיים ומטרתם. כלתה האמונה בתעודת האדם וכל האדם מהו? כל עמלו למה ולמי? אפ"י לאדם מטרה בחיים, אם אין לו ערכי חיים — אין באמת כל ערך לחייו. ואין כל פלא אם בנקל מסכים להפקיר את חייו הוא ואת חיי אחרים, ונוח לו ליהרג ולהרוג בסיטונות, לחלץ את האדם מערבות החיים ומקלחת ההתגוששות שאין לה כל טעם וכל תוצאה.

ומצריבה ומעליבה העובדה: שכל חכמת האדם (בחיר וחכם היצורים שעל פני האדמה) משמשת לו כיום להרבות הרס וכליון, משתמש בכל המדע שלו להמציא כל מיני המצאות הממהרות לחסל את המין האנושי בהמוניו! זה כבר, מתקופה ידועה, שפסקה החכמה והמדע לחיים עצמם. זה כבר שרוח האדם עסוק ברובו ככולו רק לצורך הכשר החיים. כל כשרונותיו והגיונותיו השקיע אך ורק בהמצאות להקל ולהנעים את החיים, כל הלמודים והידיעות שלומד ומשתלם בהן הן רק לפרנסתו ולנוחיות החיים (אם השיג האדם מבוקשו זה בכלל ההמצאות שלו — זוהי שא"ה בפני עצמה), והזניח לגמרי הלמודים והעיונים בעצם החיים ובתוכנם. ומתנקמת עכשיו החכמה באדם, נקם טרגי, „שמדויף ידי“ משתלם, והמצאותיו למכשירי החיים היו לו למכשירי המות.

ובזמן שכזה, שהחיים כל כך זולים, ומעבר החיים כל כך קל ושפל — היש מקום „לספר“ מיוחד על ערכי „המעבר“, ועל „העסק הגדול“ שמסביבו! אולם היא הנותנת: דוקא בתקופה שכזו שרוב בני אדם אינם יודעים מערך החיים, רואים מות ואפסיות גם במות גם בחיים — נחוצים לנו יותר ספרים שכאלו המפנים את הלב לידיעות התורה ולדברי חכמינו ורבותינו ז"ל (שכל ימיהם עסקו רק בעצם החיים ותכליתם) המראים על ה„יש“ הגדול שבחיים ושבעבר החיים ועל החיים שבמות.

בעונה שכזו, שהאטמוספירה כולה מלאה רציחות מלחמתיות וספוגה

דם אדם — נחוץ ביותר לפנות את המחשבה אל תורת החיים המחשיבה כל כך את חיי האדם עלי אדמות לאין שעור והגורמים שסופו של האדם „יום המות“ איננו כלל „סוף“ אלא המשך ותוצאה לחיים מקוריים.

[וראה: שפרשת „עגלה ערופה“ המפרשת את העסק הגדול שמחויבים לעשות כשמוצאים חלל ולא נודע מי הכהו — כתבה תוה"ק דוקא באמצע הדינים של מלחמה, (בין כי תצא למלחמה על אויבך שבסוף שופטים ובין כי תצא למלחמה בראש כי תצא), להורות לנו שגם וביותר בזמן שהנך מחויב להגן על נפשך ולהרוג ולשפוך דם אויבים, אל נא יקל בעיניך גם אז ערך חיי אדם אחד שנפל חלל שלא מחובת המלחמה].

וכך תורת ישראל כולה באה להורות על ערכם הגדול של החיים ועל מטרתם. וכך מצוותי ולמורי הנן ללמוד וללמד כיצד לנצל אותם ולהגיע על ידם אל „ובחרת בחיים“ התכלתיים.

טרדות החיים בכלל, ומלחמת החיים בפרט, משכיחות מן האדם לא רק את ערכו אלא גם את מהותו ואת היותו. לא רק שאיננו עלול לשאול או לעצמו בשביל מי ומה הוא חי עמל ומתגושש, אלא שגם איננו תופס או בכלל שהוא חי. זכירת יום המות, הוא אפילו באופן שטחי, מזכירה את האדם שהוא חי, וזכרון זה בכחו לפכחו בשעור ידוע משכרון החיים ולהכיר בשעור ידוע משוב ומאור הגדול הגנוז בהם.

וכשיכיר האדם בערכם של החיים, ירתע מאד מכל הגורמים לרציחות ומכל המעשים הממעטים דמותו של האדם. „והי' באחרית הימים (כשיתעלה המין האנושי) נכון יהי' הר בית ה' כו' והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל א' כו' ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותיהם לאתים כו' ולא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה“. „כי תמלא הארץ את ה' כמים יכסו על ים“.